

**DEVLET BAKANI ve
BAŞBAKAN YARDIMCISI**

Prof. Dr. NECMETTİN ERBAKAN

BASIN TOPLANTISI

**1976 YILI İLK ALTI AYI
EKONOMİK DURUMU**

26 TEMMUZ 1976

**DEVLET BAKANI ve
BAŞBAKAN YARDIMCISI**

Prof. Dr. NECMETTİN ERBAKAN

BASIN TOPLANTISI

**1976 YILI İLK ALTI AYI
EKONOMİK DURUMU**

- 1 — BASIN TOPLANTISI METNİ**
- 2 — SORU VE CEVAPLAR**

03 SA 7500 (12)

1. GİRİŞ

AP, MSP, CGP, MHP, Partilerinin bir araya gelmeleri suretiyle 31 Mart 1975 tarihinde kurulan Hükümetimiz, Müstakil parlamenterlerinde desteği ile 12 Nisan 1975 tarihinde Yüce Meclisin güvenine mazhar olarak çalışmalarına başlamıştır. Bu güne kadar takriben 16 aydan beri Milletimize hizmet etmektedir.

1975 yılının sona ermesi ve 1976 yılı çalışmalarının başlaması münasebetiyle 10 Ocak 1976 günü Hükümetimiz adına, Hükümetimizin ekonomik çalışmaları hakkında bilgi arzetmek üzere bir basın toplantısı yapmıştır.

Bugün de 1976 yılı ilk altı ayının geçmiş olması münasebetiyle Hükümetimizin ekonomik çalışmalar hakkında ikinci Basın toplantımızı yapıyoruz. Bu toplantımızda «1976 yılı ilk altı ay Ekonomik görünümü» hakkında bilgi arzetmeğe çalışacağız.

Bugünkü Basın Toplantımızda ayrıca bilhassa iki yıldan beri açıklanması beklenen «Ağır Sanayi» ve «yeni Büyük Sanayi Hamlesinin önemi» konuları üzerinde de kısaca bilgi sunacağız.

Bu açıklamaları, Büyük Kıbrıs zaferinin ardından bugüne kadar geçen iki yıllık bir gecikmeyle olsa, yapabilmeyi büyük bir bahtiyarlık sayıyorum.

Bu itibarla bugünkü basın toplantısını iki kısım ve üç bölüm halinde sunmamız uygun olacaktır :

KISIM I :

Giriş

«1976 yılı ilk altı ayı ekonomik görünümü»

KISIM II :

«Ağır Sanayi»

«Yeni Büyük Sanayi Hamlesinin Önemi»

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

KISIM I

«1976 Yılı İlk Altı Ayı Ekonomik Görünümü»

Ekonomik Hedefler

Hükümetimiz Programındaki ekonomik hedefleri altı bölümde toplamak mümkündür :

1. Yoklukla mücadele
2. Pahalılıkla mücadele
3. İşsizlikle mücadele
4. İstikrar içerisinde ekonomik büyüme
5. Refahı yayma
6. Milli güçlü süratli yaygın kalkınma

— Bunların niçin hedef alındıklarını 10 Ocak 1976 tarihli basın toplantımızla açıklamıştık. Bugünkü basın toplantımızla konularımız yeni ve önemli olduğu için ayrıca bu hususun izahına giriyorum.

Ana konular

— Tarihin en şerefli milletiyiz. Çalışkan ve kabiliyetli bir milletiz. Yer yüzünün en zengin ülkelerinden biri üzerinde yaşıyoruz. İzafi olarak diğer milletlere nazaran geri kalmışlık bizim milletimize yakışmaz.

— Nüfusumuz memnuniyet verici bir şekilde hızla artmaktadır. Kırkı aştık. Elli milyona çıkıyoruz. Artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak ve daha yüksek refah seviyesi temin bakımından geçtiğimiz yılların biriktirerek önümüze getirdiği ana meselelerimiz mevcuttur. Bu meselelerin halli ancak «Köklü tedbir» «ciddi icraat» «Şevkle azimle büyük hamle» yapılması ile mümkündür. Hükümet olarak bunu yapmaya çalışıyoruz.

— Ana Meselelerimiz şunlardır :

- İşsizliğin giderilmesi
- Dış ticaret dengesi
- Tasarrufların arttırılması
- Dengesizliklerin giderilmesi
- Ağır Sanayi'nin kurulması
- Yaygın kalkınma, Refahın yayılması ve arttırılması

— Bu meselelerin halledilebilmesi için Hükümetimiz ekonomik alanda yukardaki altı ana hedefi hedef olarak almıştır. Ve bütün gayretiyle bu hedefler istikametinde Milletimize hizmet için çalışmaktadır.

1976 yılı altı ayı ekonomik hedefleri ve elde edilen sonuçlar :

Plân Dilimi ve Programın Takibi

— 1976 yılı için ekonomik hedeflerimizin ne olduğu; Plân ve 1976 yılı programımız ile ortaya konmuştur. Bu programdaki hedeflerimizin neler olduklarını 10 Ocak 1976 tarihli Basın Toplantımızda ayrıca ana hatlarıyla belirtmiştik.

— Plânlı devreye girildikten sonra 1962 yılında DPT ve DİE arasında yapılan bir protokolle yıllık plan dilimi ve programın takibi yılda üç kere yapılmaktadır. DİE Temmuz ayında yılın ilk altı aylık gidişatı hakkında **birinci tahminlerini** vermektedir. **Kasım**da yıllık **ikinci tahminlerini**, **Şubat**ta da **kesin sonuçları** vermektedir.

— 1976 yılı ilk altı aylık tahminleri DİE ce yapılmaktadır. İlk tahminler henüz daha kat'i ve resmi olarak DPT ye verilmemiştir. Fakat ön bilgiler halinde toplanmıştır. Bu basın toplantımızda, Bu **ön bilgilere** dayanarak ekonomik görünüş hakkında bilgi verilmeğe çalışılacaktır.

Ana Ekonomik Büyüklükler

— Ana ekonomik meselelerimizin halledilmesi için Hükümetimizin Programında ortaya koyduğu temel hedefler bakımından varılan sonuçları ortaya koymak için aşağıdaki ekonomik büyüklükleri incelemekte fayda vardır :

1. Gayrisafi Milli Hasıla	(«İstikrar içinde ekonomik büyüme» bakımından önemli)
2. Gayri Safi Milli Hasıla Yapısal değişme	(«İstikrar içinde ekonomik büyüme» bakımından önemli)
3. Fert Başına Milli Gelir	(«Refahı arttırma ve yayma» bakımından önemli)
4. Yatırımlar	(«Milli Güçlü Süratli yaygın kalkınma» bakımından önemli)
5. İstihdam	(«İşsizlikle Mücadele» Bakımından önemli)
6. Üretim ve Tedarik	(«Yoklarla Mücadele» bakımından önemli)
7. Dış Ticaret	(«İstikrar içinde ekonomik büyüme» ve «Dış Ticaret Dengesi» bakımından önemli)
8. Kamu Maliyesi	(«İstikrar içinde ekonomik büyüme» ve «Tasarufları arttırma» Bakımından önemli.)
9. Fiatlar	(«Pahalılıkla mücadele» Bakımından önemli.)

1. GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA :

1976 yılında Gayri Safi Milli Hasıla Cari fiatlarla 641 Milyar TL. na (40 Milyar Dolar'a) yükseliyor.

— 1976 yılı ilk tahminlerine göre GSMH 1975 yılı fiatları ile 570 Milyar, Cari fiatlarla 641 Milyar TL. na (40 Milyar Dolar'a) ulaşmaktadır. Sabit fiatlarla artış hızı % 7,2 gözükmemektedir. Bu GSMH; 1975 fiatlarıyla (38 Milyar Dolar'a) tekabül etmektedir. Cari fiatla gelişme hızı % 20,6.

— 1975 yılında GSMH 1974 e nazaran % 25,6 artarak cari fiyatlarla 420,8 Milyon TL. dan (31,757 Milyon Dolar) 527,6 Milyon TL. sine (35,769 Dolara) yükselmiştir.

— 10 Ocak 1976 tarihli basın toplantımızda plandaki hedeflere dayanarak 1976 hedefi olarak :

1976 yılı GSMH 1975 fiatları ile, % 8,1 artarak, 582 Milyar TL. (38,8 Milvar dolar) rakamlarını belirtmiştik.

— GSYİH da Plan hedeflerini aşmamıza rağmen; GSMH da hedefinden geri kalışımızın sebebi dış alım gelirlerinin (ki bunun ana kalemini isci dövüzlere teşkil etmektedir.) plan hedefine rağmen geri kalmasındandır.

TABLO : I

1975 ve 1976 İlk Altı ayda işçi dövizleri (Milyar Dolar)

	1975	1976	Fark (Dolar)
Ocak :	143,887	70,902	— 72.984
Şubat :	73,222	57,327	— 15.894
Mart :	69,066	58,481	— 10.585
Nisan :	80,849	59,327	— 21.521
Mayıs :	68,318	66,123	— 2.195
Haziran :	81,843	87,387	+ 5.543
6 aylık yekûn:	517,184	399,548	— 117.637

12 ay : 1.312,298 Tahmini : 1.200,000

— Plana göre 1976 yılında 1.300 Milyar dolar işçi döviz geleceği ön görülmüştür.

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)

1976 Yılında Gayrisafi Yurt İçi Hasılda plan hedefleri aşılmaktadır.

1974 Yılında GSYİH. 1975 Fıatlariyle 436 Milyar 715 Milyon TL. iken 1975 Yılında GSYİH 1975 fıatlariyle 515 Milyar TL. olmuştı.

Artış hızı % 8,9 (Plana göre % 7,3 olacaktı)

1976 İlk tahminlerine göre 1976 GSYİH. sabit fiatlarla % 7,8 bir artma göstererek (Plana göre % 7,6 hedef alınmıştı) 1976 fiatlariyle 555 Milyar TL.'na ulaşmaktadır.

Görüldüğü gibi Yurt İçi Hasılda hedef aşılmaktadır.

2. GAYRİSAFİ MİLLİ HASILADA YAPILAN DEĞİŞME :

1976 Yılı ilk tahminlerine göre GSMH. daki yapısal değişme aşağıdaki tablolarda görüldüğü gibi cereyan etmektedir :

TABLO : 2**GSMH da Yapısal Değişme**

Yıllar	Sektör	GSYİH		Oranı plan	Bir evvelki yıla göre mikta- rın % artışı	
		Milyar TL.	Fiili		Cari Fiat	Sabit Fiat
1974	Tarım	107,8	29,6	26,4	39,0	10,3
	Sanayi	80,9	22,2	29,1	44,7	9,1
	Hizmetler	176,0	48,2	50,5	36,1	7,8
	TOPLAM GSYİH	364,7	100,0	100,0	38,7	8,5
1975	Tarım	133,6	29,0	28,1	24,0	8,9
	Sanayi	97,7	21,2	23,7	20,7	8,5
	Hizmetler	229,7	49,8	48,2	30,5	9,0
	TOPLAM GSYİH	461,0	100,0	100,0	26,4	9,0
1975	Tarım	140,8	27,7	27,7		3,7
fiatları ile	Sanayi	113,3	22,3	22,3		11,2
yıllık Prog.	Hizmetler	252,9	50,0	50,0		7,7
Hedef.	TOPLAM GSYİH	507,0	100,0	100,0		7,5
1976	Tarım	139,2	25,1	27,7	4,2	4,0
	Sanayi	119,2	21,5	22,3	22,0	9,8
	Hizmetler	296,7	53,4	50,0	29,2	8,8
(İlk Tahmin)	TOPLAM GSYİH	555,1	100,0	100,0	20,4	7,8

— **Tarım Sektörü** : 1976 yılının doğal şartları çok iyi olduğundan 1974, 1975 yılları gibi iyi bir mahsul elde edilmiştir.

1976 Yılı ilk tahminlerine göre buğday rekoltesi 15.750.000 ton olarak tesbit edilmiştir. Şeker pancarı 7.900.000 ton, Zeytin 1.000.000 ton olarak tahmin edilmiştir. Fındıkta bir miktar gerileme vardır. Pamuk tarımsal seyrini takip ediyor.

Tarım Sektörü Sabit fiatlarla % 4,1 artmış, Planda ön görülen % 3,7 hızın üstüne çıkmıştır.

(*) : DİE'nin 1976 ilk tahmini

—**Sanayi Sektörü** : Toplam sanayi sabit fiatlarla gelişme hızı % 9,7 dir. Bu planda ön görülen hızın (11,2) altında olmasına rağmen 1974 (9,1) ve 1975 (7,7) yıllarına göre daha iyidir.

Özel Sanayi kesiminde Mensucat, Elektrikli makinalar, Ulaştırma araçları kesiminde büyük gelişme mevcuttur.

Devlet kesiminde bilhassa Şeker, Çimento ve elektrik üretiminde önemli gelişme tesbit edilmiştir.

— **İnşaat kesiminde** : Devlet inşaatlarında gelişme mevcuttur.

— **Dış alem geliri** : Son yıllarda olduğu gibi düşüş devam etmektedir. Gayri Safi Milli Hasılda, Yurt içi hasıladan geçişte, % 0,6 lık bir azalma meydana getirmektedir.

Sonuç Olarak : **Tarım Sektörü** hızı (4,9) geçen seneki hızın (10,7) altında kalmasına rağmen planda ön görülen hızın (3,7) üstüne çıkmıştır.

Geçen senenin de çok iyi bir tarım yılı olması nedeni ile bu yıllık artış hızı sabit fiatlarla % 4,1 civarında gözükmektedir.

Sanayi Sektörü : Planda 1976 yılı sanayi sektörü üretim artış hızı 11,2 öngörülmüştü. İlk altı ayda artış hızı 9,7 olmuştur. Geçen yıla nazaran gidış daha iyidir. Senenin ikinci yarısında üretim hızlandırılınca planda öngörülen hıza ulaşılabilir.

(1975 de Sanayi sektörü üretim artış hızı plana göre 11,9 olması lazım gelirken 7,7 1974 de sanayi sektörü üretim artış hızı plana göre 12,7 olması lazım gelirken 10,1 olmuştur.)

3. FERT BAŞINA MİLLİ GELİR :

1976 Yılında fert başına milli gelir cari fiatlarla 15,696 TL. sını buluyor.

1974 yılında fert başına Milli gelir 1975 fiatları ile 12.740 TL. (864 dolar) iken 1975 yılında % 5,6 artarak 13.333 TL. (913 dolar) olmuştur.

1976 ilk tahminlerine göre fert başına milli gelir 1976 yılında 1976 fiatları ile 15.696 TL. sını (981 Dolar) bulmaktadır. Cari fiatlarla artış % 17,7 kadar olmaktadır. Bu diğer 1975 fiatları ile % 4,4 artışlar 13.913 TL. sına tekabül etmektedir.

Plan hedeflerine göre fert başı gelir bu yıl sabit fiatlarla % 4,4 artış göstererek 1975 fiatları ile 13.913 TL. kadar olacaktır.

Haziran 1976 da fert başı gelir 898 dolar, Plan 1977 de ise (1971 fiatları ile 5.650 TL.) yani takriben 1.000 Dolar olacağını öngörmektedir. Cari fiatlarla 1976 hedeflerinin aşılmağa olduğu görülmektedir.

4. YATIRIMLAR :

1976 yılında yatırımlar hızla ve artarak devam ediyor.

1975 yılına nazaran 1976 yılı yatırımları aşağıdaki şekilde Programlanmıştı :

TABLO : 3

Seneler	Sektör cinsi	Yatırımlar		Bir evvelki yıla nazaran artış
		Milyar TL.	Yüzde	
1975	Özel	53.825	49,1	% 13,7
	Kamu	62,610	50,9	% 18,9
	Toplam	116,435	100	% 16,5
1976	Özel	63,5	42,2	18,0
	Kamu	86,9	57,8	38,8
	Toplam	150,4	100	% 29,2

1976 Kamu Yatırımları Programı :

1976 Yılında Kamu 86,9 Milyar TL. lık yatırım yapıyor.

TABLO : 4

Müesseseler	1976 Yatırımları	Milyar TL.
1. Genel Katma Bütçe		37.939,7
2. KİT		38.450,6
3. Döner Sermaye		1.297,3
4. İller Bankası		3.618,0
5. Diğer Mahalli İdareler		1.600,0
6. Yatırımları hızlandırma		1.000,0
7. Geri Kalmış Yörelere yatırımları hızlandırma		1.000,0
8. Ağır Sanayi		2 000,0
TOPLAM		86.905,6
Özel		63.500,0
UMUMİ TOPLAM :		150.405,6

7. Geri Kalmış Yörelerde yatırımları hızlandırma
— Yatırımların gerçekleşme oranları :

1976 da kamu yatırımları % 100 oranında gerçekleşecek şekilde çalışılıyor.

TABLO : 5

Yatırımların Gerçekleşme Oranları		
Seneler	Cins	% Gerçekleşme oranı
1974	Özel	115.48
	Kamu	79.30
	Toplam	94.77
1975	Özel	111.25
	Kamu	89.64
	Toplam	98.98
1976 (Beklenen)	Özel Kamu Toplam	

Kaynak : 1976 Yılı Programı
Sayfa 4

— 1976 yatırımlarının genel durumu :

1975'te kamu takriben 300 Milyar proje maliyeti yatırımı üzerinde çalışılıyordu.

1976'da kamu takriben 450 Milyar proje maliyetli proje üzerinde çalışılıyor.

TABLO : 6

1975 Kamu Yatırımları					
1974 den Devreden Milyar TL.	1975 de yeni ilâve edilen Milyar TL.	1975 de üzerinde		1975 de üzerinde	
		Adet	Adet	çalışılan proje	çalışılan proje
Milyar TL.	Adet	Milyar TL.	Adet	Milyar TL.	Adet
246	4413	46	2697	292	7110

TABLO : 7

1976 Kamu Yatırımları

1975 den Devreden Milyar TL.	Adet	1976 da yeni ilâve edilen		1976 da üzerinde çalışılan proje	
		Milyar TL.	Adet	Milyar TL.	Adet
	Takriben		Takriben		
363	5600	78	3000	442	8600

— (1) Ağır Sanayi ve diğer büyük önemli yatırımlar için ileri alınanlar üzerinde (Kısım II) de ayrıca durulacaktır.

— 1976 yılında bitirilmesi programlanan başlıca kamu projelerinin yatırım durumları :

TABLO : 8
**1976 YILINDA BİTİRİLMESİ PROGRAMLANAN
BAŞLICA KAMU PROJELERİ**

(Yatırım Tutarı 100 Milyon TL. üzerinde olanlar)

I. MADENCİLİK :	Proje Tutarı (Milyon TL.)
1. Uludağ Tungsten Madeni Dev.	496 Bitiyor
2. Karataş Fosfat	280 »
3. Divriği İşletme Tevsii	249 »
4. TKİ Seyitömer Dumansız Yakıt Projesi	168 »
II. İMALÂT :	
5. Petkim Kaprolaktam	802 Bitti
6. Kars Çimento Fb.	245 »
7. İskenderun Çimento Öğütme Tesisi	120 Bitiyor
8. Balıkesir Çimento Fb. Tevsii	198 »
9. Pınarhisar Çimento Fb. Tevsii	197 »
10. Petkim VCM Tevsii	115 Bitti
11. Petkim PVC Tevsii	155 »
12. Adana Sigara Fab.	397 »
13. Turhal Şeker Fab. Mod.	454 Bitiyor

14. Diyarbakır İplik Fab.	196 »
15. Karaman İplik Tevsii	326 »
16. Adana İplik Tevsii	376 Bitti
17. Kahramanmaraş Bez Tevsiatı	197 Bitti (1977 de bitecek)
18. Kütahya Torba Tevsii	125 Bitti
19. Samsun Gübre Tesisi Tevsii	252 »
20. Gemlik Gübre Tesisi	771 Bitiyor
21. İzmir Rafinerisi FCC Projesi	368 »
22. İskenderun Demir Çelik	9.087 »
23. Elazığ Ferrokrom Taseslare	554 »
24. Eskişehir Fb. Tevsii	197 Bitti
25. Alaybey Tersanesi Tevsii	322 Bitiyor

III. ENERJİ :

26. Çıldır HES	126 Bitti işletmede
27. Botaş 35 Milyon Ton/yıl hettı	7.700 1977 ilk ayında bitecek
28. Tunçbilek B I Santralı (150 MW)	1.500 1977 ilk ayında bitecek

IV. ULAŞTIRMA :

29. Gaziantep Hava Alanı	99 1977 yılı ilk ayında bitecek
30. Antalya Hava Alanı	232 1976 pisti bitiyor.

30 PROJE Yekûn : 26.304

11	Bitti
3	1977 ilk aylarında bitecek.
16	Hızla devam ediyor, 1976 da bitmesi bekle niyor.

5. İSTİHDAM :

1976 da 315 bin kişiye Yeniden iş imkânı hazırlamak için çalışıyoruz :

- İstihdam ana meselemizdir.
- 1976 Yılı programımız Tablo 9 da gösterilmiştir.
- 1976 yılı yatırımlarda Yüzde Yüz gerçekleşme hedefi olmuştur.
- Yarım Kalan Özel Sektör yatırımları ve Kurulmuş fabrikaalrın tam kapasite ile çalıştırılması için özel krediler ihtas edilmektedir.
- İstihdam konusunda büyük hamle yapmak için yeni ağır sanayi ve önemli büyük sanayi hamleleri ve (Emek yoğun) projeleri ele alınmıştır. (Halıcılık, Ayakkabı, Tütün - Sigara V.S.)
- BY de plan aynı istihdam açısındanda işsizliği kaldıracak açıdan hazırlanmak üzere ele alınmaktadır.

6. ÜRETİM VE TEDARİK :

1975 yılında olduğu gibi 1976 yılındada Milletimize her hangi bir zaruri ihtiyaç maddesi yokluğu çektirmemek ana hedefimizdir.

— 1976 Yılı İlk 5 Ayında Arizi, mevzuu ve geçici olarak duyulan ufak tefek gübre ve çimento sıkıntısı dışında her hangi bir zaruri ihtiyaç maddesi darlığı, yokluğu ve sıkıntısı çekilmemiştir.

— Hükümetimiz Milletimizi zaruri ihtiyaç maddeleri yokluğu çekmemesi için temel mallar üretimi ve tedarikini her hafta adım adım takip etmekte gereken tedbirleri derhal almaktadır.

— Tabloda da evvelki yıllarda memleketimizde zaman zaman yokluğu ve darlığı hissedilen 18 önemli zaruri ihtiyaç maddesinin 1976 üretim ve tedarik programı görülmektedir.

— Tablo 10 da ise bu maddelerin 1975 - 1976 yıllardaki ilk altı aylık (ithalatta 5 aylık) ithalat ve üretim miktarları mukayeseli olarak gösterilmiştir.

— Tablo 10 dan görülmektedir ki bu yıl traktör, Çimento Fosfatlı gübre, fueloil üretiminde artışlar olmuştur. Ayrıca yine bu yılın ilk beş ayında traktör, Azotlu gübre ve Fueloil, LPG, Margarin, ithalatında ise önemli artışlar olmuştur.

— İki yıl önce takriben 100 Milyon dolar ödemekle 500.000 ton buğday ithalatı zarureti olduğu halde bu yıl buğday üretimi bir rekor seviyeye ulaşmıştır. Takriben 2 Milyon Tona yakın ihracat yapmak imkânı doğmuş bulunmaktadır.

TABLO : 9

Türkiyede yıllara göre İşgücü arzı, İşgücü talebi,
İşsizlik, İşsizlik yüzdesi

	1973	1974	1975	1976
1. İşgücü Arzı	14.670	15.150	15.600	15.990
2. İşgücü Talebi	13.946	14.088	14.319	14.634
a. Tarım	8.760	8.735	8.795	8.680
b. Tarım Dışı	4.900	5.203	5.479	5.314
1. İşgücü Arzı	14.670	15.150	15.600	15.990
c. Bilinmiyen	130	130	130	130
d. Yurt dışına giden	136	90	5	5
3. Tarım dışı İşgücü fazlası	721	1.062	1.880	1.356
4. Tarımda İşgücü Fazlası	840	800	750	710
5. Toplam İşgücü Fazlası	1.564	1.862	1.081	2.066
İşgücü Fazla Oranı	% 10.66	% 812.29	% 48.02	% 812.00

TABLO : 9/A — İTHALÂT LİSTESİ

	1976 Stok	Üretim (Tahmin)	Toplam (Tedarik)	Talep (İhtiyatç)	İthal gereği	İthal tutarı (\$)
Şeker	636,0 Bin ton	1.044 Bin ton	1.680,0 Bin ton	960,0 Bin ton	—	—
Pirinç	40,8 » »	195,0 » »	235,8 » »	186,5 » »	20,0 Bin ton	—
Margarin (Nebati yağ)	? » »	195,0 » »	195,0 » »	195,0 » »	—	—
LPG	1,0 » »	524,0 » »	525,0 » »	660,0 » »	136,0 » »	20.400.000 Dol.
Kamyon	Yok (Adet)	18.600 (Adet)	18.600 (Adet)	18.830 (Adet)	350 (Adet)	5.300.000 »
Traktör	» » »	40.000 » »	40.000 » »	50.000 » »	10.000 » »	60.000.000 »
Çimento	182.997 Ton	10.849.656 Ton	11.832.653 Ton	9.953.141 Ton	Yok	Yok
Gazete kağıdı	— » »	75.758 » »	75.758 » »	116 Bin ton	4.242 Ton	12.700.000 »
Tekerlek lastik	47,5 Bin adet	2.628 Bin adet	2.675,5 (Bin Ad.)	3.336 (Bin Ad.)	708 (Bin Ad.)	24.486.666 »
Zirai Müc. İlaç.	— Ton	46.900 Ton	46.900 Ton	59.600 Ton	13.200 Ton	11.880.000 »
Kükürt	8.306 » »	12.000 » »	20.306 » »	21.736 » »	10.000 » »	809.000 »
Göztaşı	892 » »	2.250 » »	4.124 » »	2.250 » »	—	—
Fuel - Oil	— » »	6.100.000 » »	6.100.000 » »	6.526.000 » »	426.000 » »	32.000.000 »
Azotlu gübreler				G Ü B R E		
(% 21 N)	369.000 » »	1.198.430 » »	1.567.430 » »	2.500.000 » »	932.570 » »	96,13 (\$ Mil.)
Fosfatlı gübreler						
(% 18 P ₂ O ₅)	851.000 » »	2.087.000 » »	2.878.500 » »	2.100.000 » »	—	—
Demir - Çelik	712.000 » »	2.810.000 » »	3.522.000 » »	3.745.000 » »	893.000 » »	455.900.000
					450.000 » »	72.800.000
					150.000 » »	33.000.000

Zirai Üretim - Taban fiyatları - Destekleme alımları

— Tablo 11 de 1976 yılı başında yapılmış olan Zirai ürünler üretimi tahminleri, Taban fiyatı tahminleri ve destekleme alımları için üreticiye ödenmesi muhtemel meblağlar gösterilmiştir.

— Kalem taban fiyatı tadbik edilen zirai ürüne bu yıl «Gülyağı» da dahil edilmiştir.

— Geçen yıl 17 kalem taban fiyatı tatbik edilen zirai ürünün Devlet tarafından satın alınan kısmı için yekûn üreticiye 27,263 Milyar TL. ödenmişti.

Bu yıl yeni taban fiyatları ve artan üretimin sonucu olarak bu meblağ 35 Milyarı geç-mektedir. (Buğday rekoltesi yüksek oldu ve TMO geçen yıla nazaran 500.000 ton daha fazla hasılât satın alıyor.)

TABLO : 11

DESTEKLEME UYGULAMASI

Destekleme ürünleri	(1) 1976 yılı rekolte tahmini (000 ton)	(2) 1975 de aldığı miktar (000 ton)	(3) 1976 da Devletin alacağı miktar (000 ton)	(4) Devletin 1974 destekleme fiyatı (Krs./Kg.)	(5) Devletin 1975 destekleme fiyatı (Krs./Kg.)	(6) 1976 için sapanan fiyatlar (Krs./Kg.)	(7) % 10 fiyat artış varsayımına göre muhtemel fiyatlar (Krs./Kg.)	(8) 1975 de üreticiye ödenen (Milyon TL.)	(9) 1976 da ödenmesi muhtemel (Milyon TL.)	(10) Fark (Milyon TL.)
1) Buğday (Ekmeklik)	13.475	2.464	2.500	205	235 ⁽¹⁾	260	5.790,0	6.500,0	710,0	
2) Arpa	4.700	622	660	165	176 ⁽¹⁾	150	1.095,0	1.254,0	159,0	
3) Çeltik	340	6,5	11	450	438 ⁽¹⁾		28,5	53,0	24,5	
4) Mısır	1.300	3,5	5	—	194		6,8	10,7	3,9	
5) Tütün	210	130	135	3.129	4.000 ⁽¹⁾	4.500 ⁽³⁾	5.200,0	6.075,0	875,0	
6) Şeker pancarı	8.000	6.944	8.000	40	54	58	3.750,0	4.320,0	570,0	
7) Fındık	250	250	205	1.350	1.300	1.450	3.400,0	2.973,0	— 427,0	
8) Pamuk	1.500	492	750	783	783		3.852,0	6.450,0	2.598,0	
9) Çay	210	205	210	625	750	850	1.537,5	1.785,0	247,5	
10) Avciçeği	500	54,5	80	375	550		300,0	484,0	184,0	
11) Çekirdeksiz kuru üzüm	100	99,3	85	1.000	1.000	1.050	993,0	892,5	— 100,5	
12) Çekirdekli kuru üzüm	150	0,2	45	—	675 ⁽²⁾	675 ⁽²⁾	1,4	303,8	302,4	
13) Kuru incir	43	19,4	23	500	600 ⁽¹⁾	700	118,4	303,8	33,1	
14) Antep fıstığı	24	4,8	6	2.500	2.650		29,5	174,9	47,7	
15) Yapağı tiftik	62	1,5	3,3	—	5.775 ⁽¹⁾	6.600	86,6	217,8	131,2	
16) Zeytinyağı	100	13,8	25	1.750	1.750		1.925	481,3	239,8	
17) Canlı hayvan	..	54,6	54,6	—	1.350 ⁽¹⁾	1.550 ⁽³⁾	737,1	848,3	105,2	
TOPLAM							27.263,0	3.127,1	6.758,8	
(1) Ortalama fiyat										
(2) Baş fiyat										
(3) Tahmini ortalama fiyat										

7. DIŞ TİCARET :

1976 İthalat programı 5 milyar dolar, ihracat programı 2,1 milyar dolar olarak programlanmıŐtır.

TABLO : 12

— Tablo 12 de 1976 yılı ithalat programı gösterilmiştir.

	(Milyon dolar)			
	Yatırım malları	Ara mallar	Tüketim malları	Toplam
	(1)	(2)	(3)	(4)
1. Liberasyon	375,0	2.440,0	85,0	2.900,0
2. Tahsisli ithal malları	850,0	420,0	80,0	1.450,0
3. AnlaŐmalı Őlkeler Program ithalâtı	50,0 1.475,0	40,0 3.000,0	10,0 175,0	100,0 4.450,0
4. NATO - EnfrastrŐktŐr	25,0	—	—	25,0
5. Özel yabancı sermaye	125,0	—	—	125,0
6. Proje kredileri	300,0	—	—	300,0
7. Bedelsiz ithalât	25,0	—	75,0	100,0
TOPLAM	1.750,0	3.000,0	250,0	5.000,0
%	35,0	60,0	5,0	100,0

TABLO : 13

— Tablo 13 te 1976 yılı ihracat programı gösterilmiştir.

	1975	1976	Artış hızı
	Gerçekleşme	Hedef	%
	(1)	(2)	(3)
I. TARIM VE HAYVANCILIK KESİMİ	792,6	1.235,0	55,8
1. Tarım	733,8	1.116,0	
a) Hububat ve baklagiller	28,2	45,0	
b) Myvır v sbzlr	275,4	320,0	
c) EndŐstri bitkileri	430,2	800,0	
2. Orman ŐrŐnleri	4,8	15,0	
3. Hayvancılık ve su ŐrŐnleri	54,0	55,0	

II. MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇI- LIĞI KESİMİ	105,9	150,0	42,0
III. SANAYİ KESİMİ	502,9	715,0	42,2
1. Tütün - İçki Sanayi Ürünleri	1,7	2,0	
2. Gıda Sanayi Ürünleri	121,9	150,0	
3. Dokumacılık Sanayi Ürünleri	127,5	175,0	
4. Orman Ürünleri Sanayi	7,0	15,0	
5. Deri - Kösele İşleri San. Ürün.	64,9	95,0	
6. Lastik - Plastik Sanayi Ürünleri	4,9	8,0	
7. Kimya Sanayi Ürünleri	32,8	50,0	
8. Petrol Ürünleri	36,1	50,0	
9. Cam, Seramik, Tuğla, Kiremit Sanayi Ürünleri	17,9	20,0	
10. Çimento Sanayi	24,2	25,0	
11. Demir-Çelik Sanayi Ürünleri	20,3	25,0	
12. Demirdışı Metaller Sanayi Ürün.	12,7	40,0	
13. Madenî Eşya Sanayi Ürünleri	3,5	5,0	
14. Makine Sanayi Ürünleri	10,4	15,0	
15. Elektrik Cihaz. Sanayi Ürünleri	0,8	1,5	
16. Taşıt Araçları Sanayi Ürünleri	8,1	10,0	
17. Diğer Sanayi Kollar Ürünleri	8,2	27,0	
TOPLAM	1.401,1	2.100,0	

Tablo 14 de Türkiye'nin Dış Ticaret Hacminin GSMH'ye oranı ile diğer ülkelerle mukaveyesi olarak gösterilmiştir. Görüldüğü gibi dış ticaretimiz çok dar. Hızla geliştirilmesi lâzım.

Türkiye ithalat ve ihracat toplamının GSMH içindeki payının AET ülkeleriyle karşılaştırılması.

TABLO : 14

	(Cari fiyatlar)							
	1958	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Belçika - Lüksemburg	0,54	0,76	0,98	0,97	0,97	—	—	—
Danimarka	0,45	0,51	0,54	0,52	0,50	0,56		
Federal Almanya	0,20	0,31	0,38	0,37	0,37	0,39		
Fransa	0,19	0,21	0,29	0,29	0,30	—		
Hollanda	0,62	0,72	0,87	0,86	0,81	0,86		
İngiltere	0,30	0,30	0,37	0,37	0,37	—		
İrlanda	—	0,59	0,75	0,74	0,72	0,81		
İtalya	0,16	0,25	0,33	0,35	0,40	—		
TÜRKİYE	0,15	0,12	0,13	0,15	0,15	0,15	0,17	0,17

Türkiye için ihracat %					
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
İthalât	57,8	56,6	63,1	40,6	34,8
İşçi gelirleri (Milyon)	471,4	740,1	1.183,3	1.426,3	1.300,0

1976 Yılı İlk altı ayda rekor seviyede ihracat yapıldı.

— Tablo 15 te 1976 yılı ilk altı ayı dış ticareti 1975 ve 1974 yılları ilk altı ayı ile mukayeseli olarak gösterilmiştir.

TABLO : 15

Tablo 15 1976 yılı ilk altı ayı dış Ticareti (Ocak-Hazran)

	1974	1975	1976
A. Dış Ticaret			
a. İthalât			
Toplam ithalât	1.664.286	2.424.187	2.357.732
1. Esas ithalât	1.634.452	2.379.917	2.290.203
2. Bedelsiz ithalât	29.834	44.270	67.529
b. İhracat			
Toplam ihracat	882.172	637.876	1.164.909
1. Tarım - Hayvancılık	521.155	351.926	812.422
2. Madencilik	34.968	49.114	45.035
3. Sanayi	326.049	236.836	307.452
C. Dış Ticaret açığı	782.113	1.786.311	1.192.823
B. İşçi hareketleri			
1. İşçi gelirleri	565.374	517.185	399.548
2. Yurt dışına gidenler (kişi)	14.154	1.985	

Tablo : 16 da 1976 yılı Dış Ödemeler dengesi programı
görölmektedir.

	(Milyon Dolar)	
	1975 Tahmin	1976 Program
	(1)	(2)
I. CARİ İŞLEMLER		
A. Dış Ticaret		
1. İhracat (FOB)	1600	2100
2. İthalât (CIF)	— 4600	— 5000
Dış ticaret Dengesi		
B. Görünmeyen işlemler		
1. Dış Borç Faiz Ödemeleri	— 135	— 125
2. Turizm ve Dış Geziler	50	90
3. İşçi Gelirleri	1300	1300
4. Kâr Transferleri	— 70	— 70
5. Proje Kredileri hizmet ödemesi	— 20	— 20
6. Diğer görünmeyenler	— 250	— 300
Görünmeyen işlem Dengesi		
C. Enfrastrüktür ve Off-shore Gelirleri		
Geri İşlemler Dengesi	1375 25	1475 25
II. SERMAYE HAREKETLERİ		
1. Dış Borç Ödemeleri	— 160	— 135
2. Özel Yabancı Sermaye	125	150
3. Proje Kredileri	225	325
4. Bedelsiz İthalât	100	100
5. Promram kredileri	10	10
Sermaye hareketleri Dengesi	300	450
Genel Denge	— 1300	— 950
III. REZERV HAREKETLERİ		
(+ Azalış)	+ 342	—
IV. ÖZEL ÇEKİŞ HAKLARINDAN KULLANMA		
	250	300
V. KISA VADELİ SERMAYE HAREKETLERİ		
	700	650
VI. NET HATA VE NOKSAN		
	—	—

— Bu tabloda 1976 yılında 325 milyar dolar proje kredisi öngörülmüştür. Kamu yatırım projelerini finanse edebilmek için temin edilen bu krediler 2 Milyar Dolara ulaşmıştır. Bunun 1976 yılı dilimi içinde kullanılabilir kısmı 568 milyon dolar kadardır.

— Bu tabloya göre 1976 yılında yurda gelecek işçi dövizleri olarak 1,3 milyar ön görülmüştür.

İşçi dövizlerinin yurda gelmesi hususunda yeni tedbirler alınmıştır. Bunun yıl sonuna kadar 1,5 milyar doları bulması beklenmektedir.

— DÇM azalacak denmişti. Artarak (Haziran sonu 1976 itibarıyla 1,340 milyar dolara) çıkmıştır.

Bu yıl 650 milyon dolar artacağı tahmin ediliyordu. 750 milyon dolar artması muhtemel görülmektedir.

8. KAMU MALİYESİ, PARA - KREDİ

— Vergi gelirleri rekor seviyede artarak yükselmektedir.

— Yatırımlar muntazaman yürümekte ve bedelleri muntazaman ödenmektedir.

— Üreticiye mahsul bedelleri derhal ödenmektedir.

— Banka kredileri 1976 Haziran sonu itibarıyla 195 milyar TL. sına erişmiştir. (31 Aralık 1975 te 171 Milyar TL. idi.)

— Banka mevduatları 1976 Haziran sonu itibarıyla 132 milyar TL. sına ulaşmıştır. (31 Aralık 1975 te 138 milyar TL. idi.)

9. FİYATLAR

— Pahalılıkla mücadele Hükümetimizin ana hedefidir. Süratli olarak üzerinde meşgul olduğu, devamlı olarak gereken tedbirleri aldığı konudur.

— Tablo 17 1973 - 1975 yılları arasında «Toptan eşya fiyatlarındaki» değişimleri göstermektedir. Bu tablodan görülüyor ki 1975 yılı toptan eşya fiyatları artışlarını frenlemek bakımından en başarılı sene olmuştur. 1973 te artış % 29,2; 1974 te artış % 19,1 olduğu halde 1975 te artış sadece % 10,1 olmuştur.

— Tablo 18 de altı aylık ve oniki aylık devrelerde toptan eşya fiyatlarındaki artışları göstermektedir. Bu tabloya göre 1976 yılı ilk altı ayında toptan eşya fiyatlarındaki artış 1974 dekinden az, fa-

kat 1975 dekinden fazla olmuştur. Ve yine hazirandan hazirana 12 aylık değişmeler için de durum aynıdır.

— Tablo 19 da İstanbul ve Ankara geçim indekslerinin değişimi görülmektedir. Bu tabloda görülüyor ki, 30 Haziran 1975 - 30 Haziran 1976 ayında geçim indeksi artış oranı Ankara için 15,9, (geçen yıl 21, idi); İstanbul için 16,7 (geçen yıl 21,1 idi).

31 Aralık 1975 30 Haziran 1976 ayında geçim indeksi artış oranı Ankara için 8,7 (geçen yıl 10,4 idi); İstanbul için 9,0 (geçen yıl 8,6 idi) olmuştur.

Bu durum, perakende fiyatlardaki artış geçen yılki artışa nazaran izafi olarak bu yılın ilk altı ayında daha az olduğunu göstermektedir.

TABLO : 17 — Fiyatlar Genel Seviyesindeki Gelişmeler (Artış oranları)

	Toptan eşya Genel endeksi	Gıda Mad. Alt endeksi	Sanayi Mad. alt endeksi
	(1)	(2)	(3)
1. Yıl sonu			
1973/1972	29.2	32.3	24.8
1974/1973	19.1	27.0	7.3
1975/1974	10.1	17.2	— 1.2

TABLO : 18 — Altı aylık dönemde Fiyat Artış Oranları Yıllık Değişmeler

	Toptan eşya Genel endeksi	Gıda Mad. Alt endeksi	Sanayi Mad. alt endeksi
	(1)	(2)	(3)
I. Altı Aylık Değişme 30 Haziran/31 Aralık			
1974/1973	13.1	13.3	12.9
1975/1974	3.9	5.3	1.4
1976/1975	13.0	12.9	13.3
II. Oniki aylık değişme Haziran/Haziran			
1974/1973	34.0	36.9	29.8
1975/1974	9.4	18.0	— 3.6
1976/1976	20.1	21.7	17.3

TABLO : 19 — Geçinme Endeksleri Artış Oranları

	Ankara	İstanbul
	Geçinme Endeksi	Geçinme Endeksi
	(1)	(2)
I. Altı Aylık Değişme		
Haziran/Aralık		
1974/1973	5.7	11.6
1975/1974	10.4	8.6
1976/1975	8.7	9.0
II. Oniki Aylık Değişme		
Haziran/Haziran		
1974/1973	14.4	24.7
1975/1974	21.3	21.1
1976/1975	15.9	16.7

NETİCE :

1 — 1976 yılı ilk tahminlere göre GCYİH olan hedeflerini aşmaktadır.

2 — 1976 yıllık tarım ürünleri itibariyle plan hedeflerini aşmaktadır.

3 — 1976 yılında GSMH cari fiyatlarla 40 milyar doları bulmaktadır.

4 — 1976 yılında fert başı gelir cari fiyatları 15.696 (985 dolar) ulaşmaktadır.

5 — 1976 yılında kamu 80 milyar, özel kesim 60 milyar TL. lik yatırım yapmaktadır.

6 — Kamu yatırımlarda % 100 gerçekleşme hedefine yürümektedir.

7 — Sanayi üretiminde artış geçen yıla nazaran daha fazla oranla gerçekleşmektedir.

8 — 1976 yılı ilk altı ayında mevcut çimento, fosforlu gübre, traktör üretiminde ve azotlu gübre, traktör, fuel-oil, LPG ithalinde büyük oranda artış gerçekleşti.

9 — Taban fiyatları ile köylüye geçen yılki 29 milyar yerine 35 milyardan fazla para ödenecektir.

- 10 — Buğday üretiminde rekor seviyeye ulaşılmıştır.
- 11 — Hayvancılık ve sütçülükte faizsiz kredi tatbikatına başlanmıştır.
- 12 — 1976 yılı ilk altı ayında ihracat rekor seviyeye ulaşmış geçen yıla nazaran % 80 artmıştır.
- 13 — İthalatta program takriben gerçekleştirilmiştir.
- 14 — Dış tediye muvazenesinde 5 milyar dolarlık ithalat programı başarı ile tatbik edilmektedir.
- 15 — Zaruri ihtiyaç maddeleri yokluğu yoktur.
- 16 — Yatırımlar başlamıştır.
- 17 — Yılbaşında ödemeler dengesi, tasarruflar, kamu maliyesi hakkında bazı şemalara çizilen harcaması tabloları yine programlı bir ekonomik büyüme etmekte ve memleketimiz hızla kalkınmaktadır.
- 18 — 1976 yılı «Ağır sanayi» hamlesinin başladığı müstesna bir yıl olarak tarihimize geçmektedir.

03 SA 7500 (12)

ULB Halle
000 161 462

3/1

